

პათოლოგიათა სპექტრის ცვლილება კლიმატური ოფტიმუმის ფონზე

ელ-ფოსტა: tekle.ugulava790@hum.tsu.edu.ge

გეოლოგიის დეპარტამენტი, ზუსტ და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტი

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ი. ჭავჭავაძის გამზირი 3, თბილისი, 0179, საქართველო

ჩონჩხის შესწავლის საშუალებით შესაძლებელია არამხოლოდ ადამიანის სქესის, ბიოლოგიური ასაკისა და წარმომავლობის განსაზღვრა, არამედ მისი ცხოვრების პირობებისა და ხარისხის რეკონსტრუქციაც. ამისათვის აუცილებელია ჩონჩხზე გამოვლენილი კვალის კომპლექსური ანალიზი. ცხოვრების ხარისხი კაცობრიობის ისტორიის განმავლობაში განსხვავდებოდა და, შესაბამისად, განსხვავებული იყო ჩონჩხზე ასახული ადაპტაციური ნიშნებიც.

კლიმატი პერიოდულად ცვალებადია, რის გამოც იცვლება ადამიანთა ცხოვრების წესი, რომელსაც პოპულაციები მისდევენ. ამ ცვლილებები აისახება პოპულაციის საერთო ჯანმრთელობის მდგომარეობაზე. კვლევის ფარგლებში შესწავლილი იქნა 10 თავის ქალა, დათარიღებული გვიან ანტიკური ხანით, და 50 თავის ქალა, დათარიღებული ადრე შუა საუკუნეებით. აღნიშნულ პერიოდებს შორის მთავარი განსხვავება კლიმატური ფაქტორია, რომელმაც ცხოვრების სტილში მნიშვნელოვანი ცვლილებები გამოიწვია.

გვიან ანტიკური პერიოდით დათარიღებულ თავის ქალებზე გამოვლენილია ისეთი პათოლოგიები, როგორიცაა ჰიპეროსტოზი, კარიესი, ოსტეომა და თავის ქალის ნაკერების არასრული დახურვა. მეორე ჯგუფში პათოლოგიების რაოდენობა მნიშვნელოვნად მეტია, ასევე გამოვლენილია ისეთი პათოლოგიები, რომლებიც პირველ ჯგუფში არ გვხვდება, კერძოდ — პოროტიული ჰიპეროსტოზი და კრიბრა ორბიტალე.

ორივე პათოლოგია დაკავშირებულია არასახარბიელო საცხოვრებელ პირობებთან, რომლებიც დიდწილად კლიმატური ფაქტორებით არის განპირობებული.